

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 336/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen vapaaehtoistyön esteistä ja byrokraatiasta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jouni Ovaskan /kesk näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 336/2025 vp:

Onko lainsäädäntö ja hyvinvointialueiden rahoitus ajan tasalla, jos tällaiset linjaukset vaikeuttavat vapaaehtoistoimintaa ympäri Suomen,

onko hallitus suunnitellut muutoksia elintarvikelakiin tämänkaltaisten tilanteiden estämiseksi,

hyväksyykö ministeri Pirkanmaan hyvinvointialueen linjauksen,

miten hallitus edistää vapaaehtoistoiminnan lisäämistä sosiaali- ja terveystaloudissa ja ikäihmisten parissa ja

mitä ministeri aikoo tehdä, jotta pullan leipominen vapaaehtoisvoimin voi jatkua?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Pirkanmaan hyvinvointialueen linjauksella ei ole heidän oman ilmoituksensa mukaan tekemistä alueen saaman rahoituksen kanssa. Elintarvikelaissa ei ole säännöstä, joka kieltäisi vapaaehtoisia leipomasta pullaa toimintatalon keittiössä.

Keittiöstä vastuussa oleva elintarvikealan toimija vastaa keittiössä tapahtuvan toiminnan hygieniasyistä ja toiminnassaan valmistettavien elintarvikkeiden turvallisuudesta. Jos hyvinvointialue omistaa keittiön, hyvinvointialueella on päätösvalta siitä, millaista toimintaa keittiössä on ja keitä keittiöön päästetään. Elintarvikevalvontaviranomaiset puuttuvat toimintaan vain, jos elintarvikelainsäädäntöä rikotaan tai elintarviketurvallisuus vaarantuu.

Ns. salmonellatarkastuksesta eli terveydentilan selvityksestä salmonellatartunnan varalta säädetään tartuntatautilain 1227/2016 56 §:ssä, ei elintarvikelaissa. Terveydentilan selvitys vaaditaan elintarvikelain mukaisessa elintarvikehuoneistossa työskentelevältä, jos tehtäviin kuuluu pakkamattomien, kuumentamattomina tarjoitavien elintarvikkeiden käsittelyä. Terveiden ja

hyvinvoinnin laitos ohjeistaa säännöksen tulkinnasta, mutta selvää on, että sillä ei voida rajoittaa pullanpaistoa.

Edellä mainituista syistä johtuen elintarvikelain muuttaminen ei toisi ratkaisua ongelmaan, joten säädösmuutokset eivät ole tarpeellisia.

Lainsäädäntömme ei estä vapaaehtoisten osallistumista pullan leivontaan, kun elintarvikealan toimijan omavalvonta ja hygieniavaatimukset täyttyvät. Orpon hallitusohjelma ”Vahva ja välittävä Suomi” sisältää useita kirjauksia, jotka liittyvät vapaaehtoistoiminnan edistämisen sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä ikäihmisten parissa.

Hallitusohjelmassa muun muassa todetaan, että järjestöjen ja vapaaehtoisten merkitys hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä tunnustetaan ja niitä tuetaan, erityisesti ennaltaehkäisevässä työssä ja yksinäisyyden vähentämisessä. Lisäksi erikseen mainitaan muun muassa:

- osallisuuden lisäämistä ja yksinäisyyden torjuntaa vapaaehtoistoiminnan avulla
- yhteistyötä järjestöjen kanssa, jotta ikäihmisille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua ja saada tukea arjessa
- kotiin vietävien palvelujen ja yhteisöllisten toimintojen kehittämistä, joissa vapaaehtoiset voivat olla mukana.

Pirkanmaan hyvinvointialue on itsehallinnollinen organisaatio, jolla on lähtökohtainen vastuu toiminnastaan ja linjauksistaan. Luotan, että Pirkanmaan hyvinvointialue järjestää väestönsä tarvitsemat palvelut kaikissa tilanteissa lainsäädäntöä noudattaen, ihmislähtöisesti ja inhimillisesti.

Helsingissä 6.11.2025

Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso